

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง ได้ดำเนินการดังนี้

๑. การเลือกกลุ่มโรงเรียน

การคัดเลือกโรงเรียน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากจากกลุ่มโรงเรียนส่วนกลางที่รวมกลุ่มกันตามระเบียบกรมสามัญศึกษาว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนส่วนกลาง พ.ศ. ๒๕๑๕^๑ ซึ่งแบ่งเป็น ๑๒ กลุ่ม เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเพียง ๘ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๕ - ๑๒ ผู้วิจัยได้ทำการจับสลากจากกลุ่มละ ๒ โรงเรียน รวมเป็น ๑๒ โรงเรียน ผลการจับสลากปรากฏดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ไต่แก้ ๑. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

๒. โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

กลุ่มที่ ๒ ไต่แก้ ๑. โรงเรียนนนทรีวิทยา

๒. โรงเรียนวัดสังเวช

กลุ่มที่ ๓ ไต่แก้ ๑. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

๒. โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

---

^๑ดูภาคผนวก ฉ.

- กลุ่มที่ ๔ ไค้แก ๑. โรงเรียนเทพศิลา
๒. โรงเรียนปทุมคงคา
- กลุ่มที่ ๕ ไค้แก ๑. โรงเรียนวัดหอวัง
๒. โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
- กลุ่มที่ ๖ ไค้แก ๑. โรงเรียนวัดราชาธิวาส
๒. โรงเรียนสตรีวิทยา
- กลุ่มที่ ๗ ไค้แก ๑. โรงเรียนทวีธาภิเศก
๒. อีสตามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
- กลุ่มที่ ๘ ไค้แก ๑. โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
๒. โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม

๒. วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วย บุคคล ๔ ประเภท คือ

๑. ผู้บริหารโรงเรียน จากโรงเรียนที่ศึกษา โรงเรียนละ ๑ คน รวม ๑๖ คน
๒. บรรณาธิการ ในโรงเรียนที่ศึกษา โรงเรียนละ ๑ คน รวม ๑๖ คน
๓. ครูอาจารย์ที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนละ ๑๐ คน ๑๖ โรงเรียน รวม ๑๖๐ คน โดยสุ่มจากผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕ คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ อีก ๕ คน โดยไม่คำนึงถึงวิชาที่สอน

๔. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนละ ๔๐ คน โดย
 คุ่มจากนักเรียนที่กำลังเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๒๐ คน และจาก
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ อีก ๒๐ คน รวม ๑๖ โรงเรียน เป็น ๖๔๐ คน

๓. เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑. ชั้นศึกษานำ โดย ผู้วิจัยได้ศึกษาความเป็นมาของหนังสืออ้างอิง
 ในห้องสมุดโรงเรียน ที่ได้มาตรวจสอบจากหนังสือวารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพื่อ
 เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๒. ชั้นสร้างแบบสอบถาม โดย สร้างแบบสอบถาม ๓ ชุด
 แบบสอบถามชุดที่หนึ่งและสอง สำหรับครูอาจารย์และนักเรียน
 ในโรงเรียนที่จะศึกษา เพื่อสำรวจการใช้หนังสืออ้างอิง รวมทั้งปัญหาที่ประสบ
 ในการใช้หนังสืออ้างอิง ตลอดจนความต้องการในการปรับปรุง
 ส่วนแบบสอบถามชุดที่สาม สำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
 เพื่อทราบปริมาณ การใช้หนังสืออ้างอิง ในการให้บริการตอบคำถาม และช่วยการ
 ึกนควา ตลอดจนการดำเนินงานด้านหนังสืออ้างอิง

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเติมคำหรือข้อความสั้น ๆ ในช่องว่าง
 แบบเลือกตอบตามความเป็นจริง และชนิดประเมินค่าความสำคัญ

แบบสอบถามครูอาจารย์และนักเรียน แบ่งเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิงและความต้องการ
 ในการปรับปรุงเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง

ดูลักษณะแบบสอบถามในภาคผนวก ข. ค, และ ง.

แบบสอบถามบรรณารักษ์ แบ่งเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

ตอนที่ ๒ รายละเอียดเกี่ยวกับห้องสมุดทางวิชาการ

ตอนที่ ๓ รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง

ตอนที่ ๔ รายละเอียดเกี่ยวกับการบริการตอบคำถามและช่วย

การค้นคว้า

การทดลองแบบสอบถามครั้งแรก ได้นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้ง ๓ ประเภท ดังนี้ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน จำนวน ๕ คน อาจารย์ที่สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑๐ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑๐ คน รวมเป็น ๒๕ คน และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง หลังจากแก้ไข ขอบกรร่งต่าง ๆ แล้ว จึงได้จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อการวิจัย

๓. ชั้นสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการให้ความสนับสนุนและการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้านหนังสืออ้างอิง^๑

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เดินทางไป ส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทุกโรงเรียน พร้อมกันนี้ก็ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนด้วย จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น ๔๑๖ ชุด เป็นของ บรรณารักษ์ ๑๖ ชุด ครูอาจารย์ ๑๖๐ ชุด และนักเรียน ๒๔๐ ชุด แบบสอบถาม บรรณารักษ์ได้รับคืนมาครบ ๑๖ ชุด ครูอาจารย์ได้รับคืนมา ๑๕๐ ชุด และได้รับคืน มาจากนักเรียน ๒๓๐ ชุด รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ๓๙๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๕๕

^๑ดูภาคผนวก จ.

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล ไคกำลังการดังนี้

- ๑. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุกข้อของแบบสอบถามทุกชุด
- ๒. หาค่าร้อยละของแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของบรรณารักษ์

ครูอาจารย์และนักเรียน ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียน ห้องสมุด และการดำเนินงานค่านั่งสื่ออ้างอิง โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P = ค่าอัตราส่วนร้อยละ

f = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้น ๆ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

๓. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิง ซึ่งได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ได้นำมาแจกแจงความถี่โดยจำแนกข้อมูลของครู อาจารย์ นักเรียน และบรรณารักษ์ แล้ววิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำตอบจากการคูณความถี่ (f) ของผู้ตอบในแต่ละระดับ กับน้ำหนักที่กำหนดสำหรับระดับนั้น ๆ ดังนี้

มากที่สุด = ๗, มาก = ๖, ค่อนข้างมาก = ๕

ปานกลาง = ๔

ค่อนข้างน้อย = ๓, น้อย = ๒, น้อยที่สุด = ๑

การคำนวณหาค่าเฉลี่ยดังกล่าวนี้ ใช้สูตร?

๑ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐) หน้า ๔๑.

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของค่าตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่หรือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้น ๆ

X = คะแนน (๗, ๖, ๕, ๔, ๓, ๒, ๑)

$\sum fX$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

๔. นำค่าความสำคัญ $\bar{X}$ ที่ได้ในข้อ ๔ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่
ตั้งไว้ คือ

สำคัญมากที่สุด = ๗.๐๐ ขึ้นไป

สำคัญมาก = ๖.๐๐ - ๖.๕๕

สำคัญค่อนข้างมาก = ๕.๐๐ - ๕.๕๕

สำคัญปานกลาง = ๔.๐๐ - ๔.๕๕

สำคัญค่อนข้างน้อย = ๓.๐๐ - ๓.๕๕

สำคัญน้อย = ๒.๐๐ - ๒.๕๕

สำคัญน้อยที่สุด = ๑.๐๐ - ๑.๕๕

๕. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
ของค่าตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่หรือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้น ๆ

X = คะแนน (๑, ๒, ๕, ๔, ๓, ๒, ๑)

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

๖. นำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วมาเสนอในรูปของตาราง
และความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย